

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 660/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti f. s. r. o., Š., zastúpenej obchodnou spoločnosťou F., s. r. o., B., v mene ktorej koná konateľ a advokát doc. JUDr. B. F., PhD., vo veci namietaného porušenia práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej polície v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: KUV-85/OVEK-2001 a postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I, odboru kriminálnej polície, oddelenia ekonomickej kriminality v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-73/OEK-B1-2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti f. s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. októbra 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti f. s. r. o (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej polície v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajské riaditeľstvo“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: KUV-85/OVEK-2001 a postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I, odboru kriminálnej polície, oddelenia ekonomickej kriminality (ďalej aj „okresné riaditeľstvo“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-73/OEK-B1-2011

Sťažovateľka v podstatnej časti sťažnosti uviedla:

«Dňa 9. 8. 2013 sa sťažovateľ dozvedel o doručení uznesenia Krajskej prokuratúry Bratislava č. k. 1 Kv 138/09-70 zo dňa 5. 8. 2013 o zamietnutí sťažností poškodených proti uzneseniu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave I, odbor kriminálnej polície, oddelenie ekonomickej kriminality ČVS: ORP-73/OEK-B1-2011 Šj zo dňa 28. 2. 2013, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku vo veci spoločnosti B. s. r. o., so sídlom v B... začaté dňa 18. 10. 2002 vyšetrovateľom Krajského riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície ČVS: KUV-85/OVEK-2001... Sťažovateľ si v trestnom stíhaní uplatnil škodu spôsobenú trestným činom vo výške 16.954,36 eur, z čoho vyplýva, že je splnená podmienka práva na konanie o práve v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... ktoré trvalo vyše 10 rokov, pričom za jeho dĺžku nesie najväčšiu zodpovednosť jednoznačne Krajské riaditeľstvo PZ SR v Banskej Bystrici, ktoré uznesením zo dňa 29. 12. 2008 trestné stíhanie zastavilo a jeho uznesenie bolo následne zrušené ako predčasné uznesením generálneho prokurátora č. k. OV/6 GPt 45/09 zo dňa 20. 5. 2009, čím zavinenie predĺženia trestného stíhania možno jednoznačne pripísať Krajskému riaditeľstvu PZ SR, ktorého rozhodnutie muselo byť pre predčasnosť zrušené.

Následne došlo k ďalším pochybeniam Krajského riaditeľstva PZ SR v Banskej Bystrici, ktoré vznieslo obvinenie voči J. B. a P. M. dňa 7. 12. 2009, avšak uznesenie o vznesení obvinenia pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1 a ods. 5 Trestného

zákona účinného v čase spáchania činu bolo dňa 29. 3. 2010 zrušené prokurátorkou Krajskej prokuratúry Bratislava sp. zn. 1Kv 138/2009.

Treba však uviesť aj to, že trestné oznámenie podané iným poškodeným v identickej veci, ktoré bolo podkladom uznesenia o začatí trestného stíhania z 18. 10. 2002 bolo podané už 4. 9. 2000...

Vzhľadom na to, že dodnes nebolo umožnené nahliadnuť právnemu zástupcovi sťažovateľa do vyšetrovacieho spisu ČVS ORP-73/OEK-BI-2011 Šj, a to ani na základe písomnej žiadosti z 16. 9. 2013, právny zástupca sťažovateľa nedisponuje presnými informáciami, kedy si sťažovateľ uplatnil nárok na náhradu škody a akým spôsobom a nie je tak v jeho silách tieto údaje pre podporu tvrdení o porušení práva na konanie o nároku na náhradu škody v trestnom stíhaní v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... predložiť súdu a navrhuje, aby si súd vyžiadal predmetný spis pre overenie týchto skutočností...

Vzhľadom na obavu, že Ústavný súd SR bude mať tendencie túto sťažnosť neprejednať a to z dôvodu nepretrvávania porušenia práva na konanie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, právny zástupca sťažovateľa upozorňuje Ústavný súd Slovenskej republiky, že Európsky súd pre ľudské práva takýto prístup neuplatňuje a v prípadoch porušenia práva na konanie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru konštatuje porušenie tohto práva aj v prípadoch, keď bola sťažnosť na ESLP podaná po ukončení pretrvávania porušenia tohto práva. Zároveň Európsky súd pre ľudské práva pri porušení práva na konanie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... nevyžaduje, aby musela byť osoba, voči ktorej si môže poškodený uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej trestným činom, v postavení obvinenej osoby. Ústavný súd SR napríklad v uznesení II. ÚS 492/2011 z 26. 10. 2011 tvrdí, že išlo o prípady na ESLP, kde došlo aj k vzneseniu obvinenia. Treba však uviesť, že sa posudzovala aj doba trestného stíhania pred vznesenia obvinenia ako omeškaná.

V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uplatnenie nároku na náhradu škody poškodeným v rámci trestného konania treba považovať za začatie konania podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Akonáhle poškodený uplatní svoj nárok na náhradu škody v trestnom konaní, je to prekážkou, aby si náhradu škody paralelne uplatnil aj v občianskoprávnom konaní. Preto

konanie a rozhodovanie o nároku na náhradu škody v rámci trestného konania vo vzťahu k poškodenému spadá pod ochranu čl. 6 ods. 1 Dohovoru... (napr. I. ÚS 18/06, IV. ÚS 44/06)...

Zároveň právny zástupca sťažovateľa upozorňuje Ústavný súd Slovenskej republiky, že v prípade ak sa odmietne zaoberať preskúmaním porušenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd z dôvodu, že už nedochádza k pretrvávaniu porušenia práva na konanie v primeranej lehote, alebo z dôvodu, že toto právo nemohlo byť porušené, keďže nedošlo k vzneseniu obvinenia, môže ísť o porušenie práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (Biró, bod 57).»

Podľa názoru sťažovateľky: „Je teda zrejmé, že nárok na náhradu škody sa uplatňuje jeho uplatnením voči určitej osobe, ktorá ale nemusí byť obvinená. Riadne uplatnenie nároku na náhradu škody nie je podmienené obvinením osoby, voči ktorej si poškodený uplatňuje nárok na náhradu škody...

Sťažovateľ si za porušenie práva na konanie v primeranej lehote uplatňuje primerané finančné zadosťučinenie voči Krajskému riaditeľstvu PZ SR v Banskej Bystrici vo výške 5.000,- EUR...

Pokiaľ ide o vyčerpanie iných účinných prostriedkov nápravy ako sú žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovateľa, podnet na preskúmanie zákonnosti postupu prokurátora a podnet na preskúmanie tohto preskúmania, Európsky súd pre ľudské práva podľa najnovšieho rozsudku D. a. s. v. Slovensko z 5. 2. 2013 nevyžaduje ich formalizované uplatnenie.“

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Banskej Bystrici v trestnom stíhaní vedenom pod ČVS: KUV-85/OVEK-2001 porušilo základné právo sťažovateľa na konanie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Bratislava I v trestnom stíhaní vedenom pod ČVS: ORP-73/OEK-B1-2011 porušilo základné právo sťažovateľa na konanie

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 5.000,- EUR, ktoré je mu Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Banskej Bystrici povinné zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 1.000,- EUR, ktoré je mu Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Bratislava I (prostredníctvom Krajského riaditeľstva Policajného zboru Bratislava) povinné zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Banskej Bystrici a Okresné riaditeľstvo Policajného zboru I (prostredníctvom Krajského riaditeľstva Policajného zboru Bratislava) sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi trovy konania, tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu, na účet jej právneho zástupcu F., s. r. o. č... a to do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie práva na konanie v primeranej lehote v trestnom konaní vedenom okresným riaditeľstvom pod sp. zn. ČVS: ORP-73/OEK-B1-2011 a krajským riaditeľstvom v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: KUV-85/OVEK-2001.

V tejto súvislosti ústavný súd zo sťažnosti a z jej príloh zistil, že v danej trestnej veci nebolo dosiaľ vznesené obvinenie žiadnej konkrétnej osobe.

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rozhodnutí Krumpel a Krumpelová v. Slovensko z 5. júla 2005 (č. 56195/00) uviedol, že poškodené osoby uplatňujúce si nárok na náhradu škody v trestnom konaní majú nárok požívať ochrany zo záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože takéto konanie možno považovať za rozhodujúce pre určenie ich „občianskych práv“. Je potrebné poznamenať, že ESLP sa v danom prípade z hľadiska porušenia základných práv sťažovateľov zaoberal ich trestnou vecou, v rámci ktorej nebolo len začaté trestné stíhanie, ale došlo aj ku vzneseniu obvinenia konkrétnej osobe (napr. III. ÚS 189/06, III. ÚS 324/05).

Z uvedeného vyplýva, že domáhanie sa ochrany práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poškodeným v rámci trestného konania je podmienené tým, aby bol uplatnený nárok na náhradu škody v trestnom konaní, ktoré možno za určitých podmienok považovať za konanie vo veci poškodeného (jeho záležitosti). Podľa § 46 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení zákona č. 650/2005 Z. z. účinného od 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný poriadok“) poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je tiež oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu.

Doterajšia judikatúra ústavného súdu (napr. I. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06, III. ÚS 254/2010) týkajúca sa namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a obdobne práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), pokiaľ ho namieta osoba, ktorá tvrdí, že v dôsledku protiprávneho konania jej bola spôsobená škoda, sa ustálila v tom, že taká osoba sa v rámci trestného konania vo veci bez vznesenia obvinenia (konkrétnej osobe) nemôže domáhať vyslovenia porušenia označeného základného práva (napr. I. ÚS 212/07, II. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06, III. ÚS 508/2012, IV. ÚS 188/2013). Až vznesenie obvinenia je podľa právneho názoru ústavného súdu tým momentom, ktorý dáva poškodenému v trestnom konaní možnosť uplatňovať si ochranu proti konkrétnemu možnému pôvodcovi svojho poškodenia, a teda z neho robí „vec“, na prerokovanie ktorej bez zbytočných prietáhov má nárok v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (aj v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Vychádzajúc z už citovanej judikatúry, ako aj z okolností daného prípadu ústavný súd dospel k záveru, že pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľky práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného riaditeľstva a postupom krajského riaditeľstva v označenej trestnej veci, sťažnosť je potrebné kvalifikovať ako zjavne neopodstatnenú. Ide totiž o prípad trestného konania proti neznámemu páchatel'ovi, kde si sťažovateľka v súčasnom štádiu nemôže uplatniť svoj nárok na náhradu škody ako poškodená voči obvinenému, a tak z hľadiska prípadných prietáhov v konaní sa dožadovať záruk vyplývajúcich z čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Uvedené skutočnosti boli podkladom na záver ústavného súdu, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená, a preto ju ústavný súd už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z tohto dôvodu odmietol.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky, ktoré v nej uplatnila.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2013